

Harjannevan tuulivoimapuisto, Kauhajoki ja Kurikka

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen, sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Harjannevan tuulivoimapuisto, Kauhajoki ja Kurikka

Hankkeesta vastaava

Ilmatar Kauhajoki Oy, Unioninkatu 30, 00100 Helsinki

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut Sweco Finland Oy

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Ilmatar Kauhajoki Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Etelä-Pohjanmaalle Kauhajoen ja Kurikan kaupunkien eteläosaan Nummijärven ja Ikkeläjärven väliselle alueelle. Voimaloista 10 on suunnitteilla Kauhajoen kaupungin ja 3 Kurikan kaupungin alueelle. Hankealue sijaitsee Kauhajoen keskustasta yli 20 km kaakkoon ja Kurikan eteläosassa noin 14 km Jalasjärven taajamasta lounaaseen. Alueen pinta-ala on noin 2 500 ha. Alue on pääosin talousmetsää, mutta alueella on myös turvetuotantoalueita ja peltoa.

Arvioidut vaihtoehdot

Vaihtoehto VE0: hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto VE1: Harjannevan alueelle rakennetaan enintään 13 voimalan tuulivoimapuisto. Voimaloita sijoittuu sekä Kauhajoen (10 kpl) että Kurikan (3 kpl) kaupunkien alueille. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 10 MW, voimaloiden roottorin halkaisija on enintään 250 metriä ja kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä.

Vaihtoehto VE2: Harjannevan alueelle rakennetaan enintään 9 voimalan tuulivoimapuisto. Voimalat sijoittuvat Kauhajoen kaupungin alueelle. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 10 MW, voimaloiden roottorin halkaisija on enintään 250 metriä ja kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä.

Arvioidut sähkönsiirtovaihtoehdot

Vaihtoehto SVE1: Luoteinen uusi 110 kV tai 400 kV voimajohtoreitti (ilmajohto) on noin 12–20 km. Voimajohto kytkeytyy Fingridin nykyisen 400 kV voimajohdon yhteyteen rakennettavaan sähköasemaan, jonka tarkempi paikka ei ole vielä tiedossa. YVA-menettelyssä on tutkittu 0–13 km pituisen Fingridin voimajohdon vierelle sijoittuvan linjan ympäristövaikutukset. Uusi voimajohto voi sijoittua kummalle puolelle vain nykyistä Fingridin voimajohtoa.

Vaihtoehto SVE 1A: Voimajohtoreitin SVE1 varrelle suunniteltu poikkeama reitiltä kiertää liito-oravan reviiriä sen eteläpuolelta.

Vaihtoehto SVE2: Luoteinen voimajohtoreitti noin 15 km, joka toteutetaan maakaapelointina. Vaihtoehtona on joko 110 kV maakaapeli tai 3–5 kaapelista koostuva keskijännitteinen (20–45 kV) maakaapeliyhteys. Sähköaseman tarkempi paikka ei ole vielä tiedossa, joten YVA-menettelyssä on tutkittu koko 0–13 km pituisen, Fingridin voimajohdon vierelle sijoittuvan, linjan ympäristövaikutukset sähkönsiirron vaihtoehdon SVE1 yhteydessä.

Vaihtoehto SVE 3: Itäinen 110 kV voimajohtoreitti (ilmajohto) noin 22 km, joka liittyy Lylyharjun tuulivoimahanketta varten rakennettavaan 110 kV voimajohtolinjaan.

SVE 3A: Voimajohtoreitin SVE1 varrelle suunniteltu poikkeama reitiltä kiertää liito-oravan reviiriä sen eteläpuolelta.

ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava Ilmatar Kauhajoki Oy on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä

arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 14.2.2022. Arviointiohjelma oli nähtävillä 23.2. - 24.3.2022 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 25.4.2022.

Hankkeesta vastaava toimitti 23.10.2023 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy YVA-lain liitteen 1 kohdan 7) e) *tuulivoimahankkeet, kun yksittäisen laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia* sekä kohdan 8 b) *vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohdot, joiden pituus on yli 15 kilometriä* perusteella.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 1.11. - 29.12.2023. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla <http://www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa> ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla <http://www.ymparisto.fi/harjannevantuulivoimaYVA>.

Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty 31.10.2023 kunnille (Kauhajoki ja Kurikka) julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Kauhajoki-, JP-kunnallissanomat ja Ylä-Satakunta -lehdissä 1.11.2023 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Kauhajoen ja Parkanon kaupungin virastotaloilla sekä Kurikan kaupungin Jalasjärven asiointipisteellä.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 21.11.2023 Kauhajoella klo 18.00 Ikkelänjärven nuorisoseurantalolla Imolassa, Rytinevantie 6, 61880 Ikkelänjärvi sekä 22.11.2023 Jalasjärvellä klo 18.00 Ilvesjoen nuorisoseurantalolla, Ilvesjoentie 691, 61760 Ilvesjoki. Tilaisuuksiin oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä Teams-sovelluksen välityksellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi Kauhajoen yleisötilaisuudessa oli läsnä 27 henkilöä / mukana etäyhteydellä 10 kuulijaa. Jalasjärven yleisötilaisuudessa oli yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi läsnä noin 25 henkilöä ja etäyhteydellä 15 kuulijaa. Kauhajoen yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. hankkeen vaikutukset Rytiluomaan, voimaloiden sijoittaminen kylien läheisyyteen, pohjavesivaikutukset, linnustovaikutukset, asukkaiden mielipiteen huomioon ottaminen hankkeen eteenpäin viemisessä ja hankkeen kannattavuus. Jalasjärven yleisötilaisuudessa esiin nousseita

asioita olivat mm. sähkönsiirron vaihtoehdot ja voimajohtoratkaisut, havainnekuvien puutteellisuus lvesjoen alueelta, toiminnan loppuminen ja alueen ennallistaminen, maanvuokraus asiat sekä toiminnan aikainen linnustoseuranta.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 28 lausuntoa, 6 asiantuntijakommenttia ja 8 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/harjannevantuulivoimaYVA. Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Karvian kunta ja Puolustusvoimat 2. logistiikkarykmentti ilmoitti, että heillä ei ole lausuttavaa arviointiselostukseen liittyen.

Digita Oy muistuttaa lausunnossaan tuulivoimaloiden mahdollisesti aiheuttamasta haitasta antenni-tv-lähetysten vastaanottoon. Antennitelevisiolähetyksillä toimitetaan myös viranomaisten vaaratiedotteita, ja suunnitellut tuulivoimalan vaikutus lähetysten näkyvyyteen onkin tutkittava ennen rakennusluvan hakemista, mieluiten jo ennen sijaintipäätöksen tekemistä. Häiriön poistokeinoja suunniteltaessa tulee ottaa huomioon myös yhteisvaikutukset muiden tuulivoimaloiden kanssa.

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että arviointiselostuksesta poiketen maakuntakaava 2050:n valmistelu on edennyt ehdotusvaiheeseen, jonka osalta on suoritettu viranomaiskuuleminen. Etelä-Pohjanmaalla on voimassa Ympäristöministeriön 31.10.2016 hyväksymä tuulivoimaloiden alueita ohjaava vaihemaakuntakaava, jossa osoitetaan maakunnallisesti merkittäviä vähintään 10 voimalaitosyksikön keskitettyyn rakentamiseen soveltuvia tuulivoima-alueita. Tätä pienempien alueiden suunnittelua voidaan vaihemaakuntakaavan I kaavaselostuksen mukaan toteuttaa kuntakohtaisella kaavoituksella. Harjannevan alueelle ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alueen merkintää. Harjannevan YVA-selostuksessa tarkastellaan 13 (VE1) tai 9 (VE2) tuulivoimalan rakentamista. Jos lainvoimaisessa maakuntakaavassa on osoitettu tuulivoima-alueet, ei vaikutuksiltaan seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävää tuulivoima-aluetta voida osoittaa kuntakaavassa muille alueille. Harjannevan YVA:ssa tarkasteltava vaihtoehto VE1 ei ole tältä osin voimassa olevan maakuntakaavan

mukainen. YVA:ssa tarkasteltava vaihtoehto VE2 on voimassa olevan maakuntakaavan mukainen, mutta voimalamäärältään suurempi kuin valmisteilla olevassa EteläPohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa määritelty seudullisen tuulivoima-alueen koko (7 voimalaa). Kuten YVA-selostuksessa tuodaan esiin, alue sijoittuu pääosin valmisteilla olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle.

Tuulivoimaloiden aluetta länteen on kaavaehdotuksessa rajattu petolinnun reviirille tehdyn yhteisvaikutusten arvioinnin sekä Natura-arviointien lausuntopalautteen perusteella, rajauksen lisäksi alueella on annettu erillinen suunnittelumääräys koskien petolintujen reviiriä. Kaikille tuulivoimaloiden alueille on annettu myös kaavassa erillinen suunnittelumääräys.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen mukaan tuulivoimala-alueella on yksi vapaa-ajan asunto noin 800 m etäisyydellä lähimmästä voimalasta, mutta etäisyys huomioiden vaaraa rakennuksille tai siellä oleskeleville ihmisille ei arvioida muodostuvan. Tuulivoimapuiston läpi kulkeva moottorikelkkareitti, reitillä oleva laavu sekä tuulivoimaloiden läheisyyteen sijoittuva tiestö tulee ottaa huomioon suunnittelussa jäävaaran osalta.

Fingrid Oyj toteaa, että suunnittelun edetessä voimajohtojen tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää erillinen risteämälausunto.

Ilmatieteenlaitos ilmoitti, että sillä ei ole lausuttavaa hankkeeseen, koska lähin säätutka sijaitsee yli 20 km päässä hankealueesta.

Kauhajoen kaupungin mukaan YVA-selostuksessa on tuotu keskeiset vaikutustekijät asiallisesti esille mutta huomauttaa, että Ikkelänjärven nuorisoseuran talolta esitetyt havainnekuvat ovat kapeampia mitä muista tarkkailupisteistä esitetyt havainnekuvat ja tämä tulee korjata. Maisemavaikutusten yhteenvetotaulukosta puuttuu Säkkijärven alue, jonka rannoilla on lomarakennuspaikkoja. Maisemavaikutukset Säkkijärven ja Ikkelänjärven selälle ja osalle rannoista on vähintään kohtalaiset ja usean hankkeen yhteisvaikutukset vähintään merkittävät. Hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 maisemavaikutusten ero korostuu em. järvien lähivaikutusalueilla. Vaikutukset pohjavesiin on arvioitu asiallisesti.

Uhanalaisen lajin seurantatietojen perusteella hankealue sijaitsee kokonaisuudessaan lajin reviirillä ja riski lajille vähintään kohtalainen ilman esitettyä lentotutkan asentamista. Lajille kohdistuva riski sekä lajin populaatiolle kohdistuvien kielteisten vaikutusten ennaltaehkäisyn taso tulee arvioida huolellisesti.

Kauhajoen kaupungin ympäristölautakunta ei puolla Harjannevan tuulivoimapuiston rakentamista.

Kurikan kaupungin ympäristölautakunta toteaa, että Harjannevan arviointiselostuksessa on kattavasti esitetty ja vertailtu vaihtoehtojen ympäristövaikutukset. Lautakunta huomauttaa, että salassa pidettävälle petolinnulle aiheutuvien vaikutusten lieventämiskeinoksi esitetyn tutkalaitteen toimintaperiaate jää arvioinnissa vajaaksi, joten vaikutusten lieventämiseksi tuli ensisijaisena vaihtoehtona poistaa tai siirtää voimaloita.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom mukaan tuulivoimapuiston 13 voimalaa sijoittuvat kevytlentopaikan esterajoituspuolelle alueelle, jonka läpäisemistä uusilla esteillä tulee välttää. Traficom pyytää ilmailiikennepalvelutarjoajan lentoesteläusannon, kun lentoestelupahakemus saapuu käsittelyyn.

Luonnonvarakeskus toteaa, että vaikutusten arviointi suurpetojen osalta on suppea. Hankealueelta on pantasuden seuranta-aineistoa vuodelta 2019. Alueella voi esiintyä kaikkia neljää suurpetolajia ja selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion lajien esiintymisestä alueella ja niiden perusteella ei voida määrittää alueen merkitystä ko. lajien lisääntymis- ja levähdysalueina.

Tuulivoiman vaikutuksia metsästykseseen olisi tullut arvioida huolellisesti. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoon on toistaiseksi vain vähän tietoa.

Vaikutukset metsäkanalintuihin voivat ulottautua myös muulle, kuin rakentamisen ajalle ja esitetty 300 m etäisyys voimaloiden ja soidinten välissä on riittämätön. Hankkeen rakentaminen tulee ajoittaa lisääntymisajan ulkopuolelle ja ottaa käyttöön esitetyt lieventämistoimet. Kokemustiedon vuoksi tuulivoiman vaikutukset saattavat poiketa merkittävästi selostuksessa annetusta arvioista.

Metsähallituksen mukaan YVA-prosessin aikana sen hallintaan on siirtynyt sähkönsiirtoreittien SVE 1 ja SVE 2 varrelta luonnonsuojelutarkoitukseen osoitettuja kiinteistöjä ja tuulivoimaloiden sähkönsiirto tulisi toteuttaa muuta kautta, kuin näiden kiinteistöjen läpi. Hankealueella sijaitsevat Natura-alueeseen kuuluvat kiinteistöt tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Liito-oravaa koskeva selvitys jää puutteelliseksi, koska tunnettujen reviirien lisäksi muita mahdollisia elinympäristöjä ei ole pyritty selvittämään. Liito-orava tulee huomioida myös sähkönsiirron suunnittelussa.

Metsähallitus pitää salassa pidettävän lajin vaikutusarvioita osittain puutteellisena ja sitä tulee täydentää. Arvioinnissa tulee huomioida varovaisuusperiaate. YVA-selostuksessa ei ole esitetty lopullista kaikkia ko. lajin pesäpaikat huomioivaa vaikutustenarviointia ja Natura-arvioinneissa ei ole myöskään otettu huomioon uusinta pesäpaikkaa, joten arvioinnit jäävät puutteelliseksi.

Parkanon kaupunki rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa, että selvitysten perusteella vaihtoehto SVE 2 on vähiten negatiivisia vaikutuksia

aiheuttava ja tämä tulisi olla hankkeen toteutuksen ensisijainen vaihtoehto. Parkanon pohjoisosaan on suunnitteilla useita tuulivoima-alueita sähkönsiirtoineen, ja ne pirstovat alueita ja maisemaa merkittävästi. Lautakunnan mielestä hankkeiden sähkösiirto tulisi mahdollisuuksien mukaan toteuttaa sen kunnan alueella, joka myös saa hankkeesta merkittävimmän hyödyn.

Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että Harjannevan maisemalliset vaikutukset Pirkanmaalle ovat vähäiset. Voimajohdon rakentamisen vaikutuksia Vähä ja Iso Somerojärvien välissä kulkevaan uomaan ylitykseen ei ole arvioitu selostuksessa. Iso Someronjärven suojeluyhdistykselle on myönnetty avustusta järven kunnostussuunnitelman laatimista varten ja mikäli SVE 3 vaihtoehdon suunnittelu jatkuu, tulee huomioida järven ja sen valuma-alueen mahdolliset kunnostustoimenpiteet. Jatkosuunnittelussa on tarpeen huomioida yhteissuunnittelu Mäntykankaan tuulivoimahankkeen liityntälinjaan. SVE 3A mukainen vaihtoehto, jossa kierretään liito-oravan reviiri, koetaan hyväksi vaihtoehdoksi.

Pirkanmaan liiton mukaan selostuksen näkyvyysanalyysissä on mallinnettu hyvin tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia, jonka mukaan Harjannevan tuulivoimalat voivat näkyä vähäisissä määrin Pirkanmaan kaukomaisemassa. Mikäli SVE 3 vaihtoehtoa tarkastellaan jatkossa, tulisi tarkastella myös maakaapelivaihtoehtoa Mäntykankaan tuulivoimahankealueelle sijoittuvalla osuudella ja pyrkiä minimoimaan johtokäytävien määrää. Arviointien perusteella SVE 2 olisi vähiten ympäristövaikutuksia.

Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että näkyvyysanalyysin perusteella kulttuurimaisemille ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia mutta arvioinnin ei voida katsoa olevan kulttuuriympäristön osalta riittävä, koska siinä on puutteita arkeologisten kohteiden kohdetiedoissa, sekä siitä puuttuu myös maakunnallisesti merkittävät kulttuurimaisemat Pirkanmaan alueelta. Sähkönsiirron osalta arvioinnissa ei ole otettu huomioon keinoja, miten arkeologiset kohteet huomioidaan sähköpylväiden sijoittamisen lisäksi linjan raivaamisen ja huoltotöiden yhteydessä.

Sastamalan kaupunki, ympäristöterveydenhuolto pitää hyvänä asiana, että tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset arvioidaan riittävästi ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten osalta ja muistuttaa sähkönsiirron yhteisvaikutusten arvioinnin riittävästä tarkkuudesta.

Satakuntaliitto muistuttaa, että hankealue sijaitsee noin kolmen kilometrin päässä Satakunnan rajasta ja arvioinnissa on esitetty vain yksi havainnekuva Karviankylän alueelta. Havainnekuvia tulee täydentää kulttuuriympäristön sekä luonnonympäristön arvokohteilta mm. Karvian kulttuurimaisema-alueen, Karviankylän, Karviajärven ja Kauhannevan-

Pohjankankaan kansallispuiston osalta. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon lisäksi vaikutukset kansallispuiston virkistyskäyttöön ja luontomatkailuun. Liitto huomauttaa, että hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnissa ei ole otettu huomioon uhanalaisen petolinnun pesintään ja reviireihin kohdistuvia yhteisvaikutuksia eri maakuntien rajavyöhykkeellä ja tätä tulee myös täydentää.

Satakunnan Museo toteaa, että havainnekuvamateriaali on Satakunnan osalta puutteellinen, koska Satakunnan osalta on esitetty vain yksi havainnekuva Karviankylän itärannalta RKY-alueelta. Tuulivoiman vaikutusalueella on myös muita maakunnallisesti merkittäviä yksittäiskohteita sekä maakunnallisesti merkittävä Karvian kulttuurimaisema-alue ja nämä tulee päivittää havainnekuviin. Havainnekuva-aineistoa tulee täydentää lisäksi Karvianjärven itä- ja länsirantojen kulttuuriympäristöistä.

Seinäjoen museoiden mukaan kulttuuriympäristön ja maiseman osalta Harjannevan hankkeen vaikutuksia voidaan pitää vähäisinä, mutta suuren kokoluokan tuulivoimaloiden maisemavaikutuksista ei ole vielä aikaisempaa kokemusta. Museon mukaan maisemavaikutuksia tulisi tarkastella 25-35 km etäisyydelle saakka ja huomauttaa, että suurin kielteinen vaikutus hankkeella voi olla luonnonmaisemaan, josta puuttuu rakennetun ympäristön elementit. Sähkönsiirtoreitit tulee suunnitella niin, että kiinteitä muinaisjäännöksiä ei sijoitu johtoaukealle.

Suomen erillisverkot Oy toteaa, että hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaatiopalvelut toimintaan.

Suomen luonnonsuojeluliitto (SLL), *Pohjanmaan piiri ry* huomauttaa, että Harjannevan tuulivoimahanke sijoittuu lähes kokonaan luonnon monimuotoisuusalueelle, jonka läpi kulkee viheryhteyskäytävä. Pohjavesialueisiin tulisi olla vähintään 2 km etäisyys ja veden sieppausalue tulisi turvata rakentamiselta. Liito-oravan elinpiirejä ja kartoituksia tulee jatkaa.

Tuulivoimalat ovat riski linnustolle niin pesimisen, saalistuksen kuin muuton osalta. Hankealue ja sen lähiympäristö kuuluu monen päiväpetolinnun elinympäristöön. SLL kiinnittää huomiota erityisesti haruksilla varustettujen tuulivoimapuistojen törmäysvaikutuksiin linnuston osalta ja muistuttaa uhanalaisen petolinnun arvioinnin tärkeydestä. Rakentaminen vähentää metsäpinta-alaa, jolloin menetetään metsien hiilinielu ja -varasto. Luonnonvarakeskus on käynnistänyt vuoden 2023 alusta viisivuotisen tutkimushankkeen, jossa selvitetään tuulivoimarakentamisen vaikutusta metsäeläinten siintymiseen. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti tutkimustuloksia tulisi odottaa ennen tuulivoiman laajamittaista rakentamista. Yhteisvaikutusten arvioinnista puuttuu ATP-Pallonevan ja Siliäkankaan tuulivoima-alueet.

Suomenselän Lintutieteellinen Yhdistys ry nostaa esiin peltosirkun esiintymisen Vasikkanevan peltoalueen länsireunalla, jossa todettiin viisi lajin reviiriä. Peltosirkkuyhdyskunta on yksi alueen vahvimista ja tietoa tukee tehdyt pesimälinnustoselvityksen tulokset. Peltosirkku on määritelty EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajiksi ja valtakunnallisesti äärimmäisen uhanalaiseksi. Yhdistyksen mukaan voimaloita 11, 12 ja 13 ei tule rakentaa, koska ne vaarantavat lajin reviirit.

Suupohjan Lintutieteellinen Yhdistys ry:n mukaan suurimmat vaikutukset kohdistuvat alueella pesiviin suuriin petolintuihin. Tuulivoimahanke toteutuessaan heikentää uhanalaisen lajin 1 kahden reviirin elinkelvottomuutta merkittävästi, tehden toisen reviirin käytännössä elinkelvottomaksi. Arvioinnissa tehdyn uhanalaisen lajin 1 saalistusdataa ei voida yleistää lajin muihin yksilöihin. Lajin menestystä on tuettu talviruokinnalla ja sen mahdollinen lopettaminen aiheuttaa saalistusalueen laajenemisen alueella. Lajin lentoaktiivisuus vuonna 2023 on suuntautunut 2022 havaintoihin verrattuna enemmän suunnitellulle tuulivoima-alueelle. Vuoden 2023 aineistoa ei ole mukana raportoinnissa. Vuoden 2022 selvityksissä todetun uuden pesän sijainti aiheuttaisi tuulivoimalaisen suhteen merkittävän törmäysriskin. Arvioinnissa esitettyyn lintututkalaitteeseen liittyy paljon epävarmuutta, ja tutkien käyttämisestä suurilla petolinnuilla ei ole tarpeeksi kokemusta. Suunnittelussa lähtökohtana tulisi pitää riittävää etäisyyttä reviiriin ja pesiin.

Uhanalainen lajin 2 osalta lentoseurantaa ei ole tehty asianmukaisesti ja havaintojen perusteella ei voida arvioida hankkeen merkitystä sen reviirille. Selvityksessä mainitulta pesältä on rengastettu poikaset useana peräkkäisenä vuonna. Arvioinnissa on viitattu lajin osalta vääriin ohjeisiin ja suosituksiin.

Suunnitellun tuulivoima-alueen läheisyyteen sijoittuvat Natura-alueet muodostavat merkittävän erämaisen ja ekologisen kokonaisuuden lajeille, jotka vaativat vastaavia elinympäristöjä. Suunnittelussa tulisi noudattaa varoivaisuusperiaatetta. Arvioinnin luontoselvityksissä on puutteita ja niitä ei ole tehty Luopas-oppaan mukaisesti. Alue sijoittuu suurpetojen reviirille ja tehdyillä selvityksillä ei voida poissulkea lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin kohdistuvia vaikutuksia. Huomioitavaa on varmistaa Metsäpeuralle sopivien elinympäristöjen säilyttäminen alueella.

Telia Finland Oy muistuttaa, että jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Hankkeen sähkönsiirtojohtoista tulee tehdä vaarajänniteselvitys Telian kaapeleiden osalta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus huomauttaa, että Satakunnan puolella sijaitsevaa lintuperusteisesti suojeltu Jäkälä-Isonen (FI0200137, SAC) Natura-aluetta ei ole huomioon arvioinnin tekstiosuudessa, vaikka Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella samalla suojeluperusteen alueet on

käsitelty yli 10 km säteellä. Harjannevan hankkeen osalta tulee huomioida tutkimustieto tuulivoiman vaikutuksista metsokantaan. Lähimmän tunnetun uhanalaisen lajin 2 pesän osalta ELY-keskus huomauttaa, että selostuksen pesintätietoa ei voida pitää ajantasaisena. Suotavaa olisi huomioida myös Sääksisäätiön suositus minimietäisyydestä pesästä tuulivoimalaan. Uhanalaisen lajin 1 osalta selostuksessa esitetty tutkalaitteisto ei välttämättä ole riittävä vaikutuksia ehkäisevä toimenpide, koska lajin tiedetään olevan tuulivoiman aiheuttaman törmäyskuolleisuuden ja häirintävaikutuksen suhteen herkkä. Lajin osalta on tarpeen korostaa sen säilymisen turvaaminen ja hankkeen toteuttamisedellytysten arvioinnissa tulee noudattaa erityistä varovaisuutta sijoittaessa tuulivoimalaa lajin ydinreviirille.

Maisemavaikutusten osalta on keskeistä arvioida vaikutukset Karvian maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja arviointia tulee täydentää lentoestevalojen osalta. Hankkeen mahdolliset vaikutukset Karvianjoen vesistön puolella kohdistuvat Säkkijärveen mutta eivät enää Säkkijärveen tai Karviajärveen. Karvian osalta yhteisvaikutusten arviointia tulee täydentää Kantin ja Takakangas-Pihlajanharjun tuulivoimahankkeilla.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalouspalvelut huomauttavat, että hankkeelle tehty kalataloudellinen arviointi on puutteellinen. Kalataloudellisia vaikutuksia on arvioitu vain Ikkeläjärven, Säkkijärven ja Ikkelänjoen osalta, vaikka merkittäviä vaikutuksia voi aiheutua myös pienvesille. Selostuksessa puuttuu tietoja luomien kalastoista tuulivoimala-alueelta sekä sähkösiirron osalta ja nämä tulisi selvittää.

Väylävirasto muistuttaa tuulivoimahankkeen kuljetusten ennakkosuunnittelun tärkeydestä sekä kuljetukseen liittyvistä luvista ja ohjeista. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon Väyläviraston suunnitteilla ja käynnissä olevat väyläverkon kehittämishankkeet.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäytönryhmä toteaa, että YVA-selostuksen nähtävillä olon jälkeen vireillä oleva Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 ehdotus on ollut nähtävillä. Harjannevan tuulivoimatuotannon aluetta on supistettu länsiosasta petolintureviirin vuoksi. Harjannevan tuulivoimahanke ylittää maakuntakaavan ehdotuksessa esitetyn tuulivoimatuotannon aluerajauksen.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikennevastuualueen mukaan sähkönsiirrossa tulisi ensisijaisesti hyödyntää olemassa olevia sähkösiirtoyhteyksiä ja johtokäytäviä, sekä tehdä yhteistyötä muiden energiantuotantohankkeiden kanssa. Kuljetusreittien osalta tulee ottaa huomioon ELY-keskuksen kännissä olevat kuljetusreitit, jotka koskevat suunnitelmat sekä Kristiinankaupungin alueelle suunniteltu aurinkovoimahanke.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että yhteisvaikutusten arviointi korostuu hankkeessa ja sähkönsiirron osalta eri

hanketoimijoiden yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Hankkeen ja alueen muiden hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi luonnonsuojelualueiden väliseen kytkeytyneisyyteen jää vähäiselle huomiolle arviossa. Tuulivoimaloiden näkyvyys, välke ja melu sekä sähkönsiirto vaikuttavat saatavaan virkistys- ja luontokokemukseen vaikutusalueella. Luontodirektiivilajien osalta arvioinneissa on puutteita. Arvioinnissa esitetyt liito-oravien kiertoreitit SVE 1A ja SVE 3A tulee säilyttää jatkosuunnittelussa mukana. Pintavesien risteämiskohtien ja sivuamiskohtien luontoarvoihin kohdistuvia vaikutuksia ja vaikutusten ehkäisykeinoja on esitetty yleisellä tasolla. SVE 2 osalta kaapeloinnin toteutuksen kuvauksen puuttuminen on selkeä puute pintavesi- ja kalastovaikutusten osalta. Hankkeeseen tehty muutto- ja pesimälinnustolinnustoselvitykset ovat riittävät. Hankkeen sijoittuminen lintujen muuttoreiteille tekee sijainnista haastavan. Hanke pirstoo metson vähintään seutukunnallisesti merkittävää soidinpaikkaa ja Vasikkanevalle suunnitellut tuulivoimalat uhkaavat peltosirkkureviirejä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen pohjaveden suojelun ryhmä toteaa, että voimaloiden sijoittelua on muutettu ohjelmavaiheen jälkeen. Arvioinnin aikana tehdyillä tutkimuksilla on saatu aiempaa parempaa taustatietoa alueen pohjavesiolosuhteista. Selostuksessa on arvioitu riittävästi hankkeen pohjavesivaikutuksia rakentamisen aikana ja sen jälkeen. Jatkosuunnittelussa tulee selvittää paineellisen pohjaveden esiintyminen voimalapaikoilla ja rakennustyöt eivät saa aiheuttaa pohjaveden purkautumista. Voimaloiden 1 ja 3 rakentamisessa tulee välttää kaikkea pohjaveden alentamista. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollinen vesilain mukaisen luvan tarve. Vaihtoehtoista VE2 on pohjasuojelun kannalta hieman parempi kuin vaihtoehto VE1.

Sähkönsiirron osalta SVE 2 on pohjavesivaikutusten osalta parhain vaihtoehto. Mikäli SVE 3 vaihtoehdon suunnittelua jatketaan, tulee ottaa huomioon, että Viitasperän kaivolle sekä sähkönsiirtoreitin ylittävillä pohjavesialueille ei aiheudu haittaa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö toteaa, että vaikutuksia alueen hydrologiaan on kuvattu ylimalkaisesti ja uusien ojien, vesiluomien ylitysten ja alitusten vaikutuksia ei ole selvitetty yläpuolisten alueiden kuivatustilanteeseen. Uomien alitusten yhteydessä tulee huomioida, että ne tehdään riittävillä isoilla oikein asennetuilla rummuilla. Alitukset tulisi toteuttaa suuntaporaamalla ja niissä tulee toteuttaa esteettömyys uoman pohjaan. Vesistön alituksista tulee tehdä ilmoitus ELY-keskukselle.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikön mukaan alueella tehtävien ojituksen vaikutukset ovat pitkäaikaisia ja suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota vesiensuojeluun alapuolisten vesimuodostumien ja pintavesien osalta. Uomien ylitykset tulee toteuttaa niin, että niistä ei synny kuormitusta vesistöihin, padotusta tai kalojen ja

muun eliöstön kulkua haittaavia esteitä. Suunnitelmissa ja toteutuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että vesieliöstön vapaa kulkeminen mahdollistuu rakentamisen jälkeen vuodenaikojen erilaisissa virtaamaolosuhteissa.

Annetuissa mielipiteissä on käsitelty seuraavia osa-alueita:

Tarkasteltavat vaihtoehdot: Erilaisiin haitallisiin vaikutuksiin vedoten useassa mielipiteessä pidettiin VE0 parhaimpana vaihtoehtona. Vaihtoehdon VE2 todettiin olevan toteuttamiskelpoisempi kuin vaihtoehdon VE1.

Sähkönsiirto: Parkanon ja Kurikan rajalle suunniteltu Mäntykankaan tuulivoimapuiston osalta suunniteltu sähkönsiirtoreitti SVE3 on ongelmallinen, koska se kulkee Mäntykankaan suunnitellun tuulivoima-alueen läpi. Suunniteltu sähkönsiirto voi rajoittaa tuulivoimaloiden sijoittelua alueella ja tämä tulee ottaa huomioon voimajohdon suunnittelussa. Mäntykankaan hankkeen osalta on Kurikan ja Parkanon kaupungeissa osayleiskaavaprosessit käynnissä sekä hankkeesta tehdään ympäristövaikutusten arviointia. SVE2 maakaapelointi koetaan parhaimmaksi vaihtoehdoksi, koska se aiheuttaa vähiten vaikutuksia. SVE1 ei ole toteuttamiskelpoinen, koska aiheuttaa törmäysriskin linnustolle.

Pohja- ja pintavesivaikutukset: Tuulivoima-alueen sisällä oleva Rytinevan pohjavesialue koetaan riskiksi ja tehdyt selvitykset puutteelliseksi. Rytiluoman vesiosuuskunnan lisäksi vetensä ottaa alueen pohjavesistä Koivuniemenmäen ja Äijön vesiosuuskunta. Vaikutuksia muihin vesiosuuskuntiin ei ole käsitelty arvioinnissa.

Harjannevan alue on eroosioherkkää ja tuulivoimaan liittyvä rakentaminen tulee aiheuttamaan merkittäviä päästöjä Rytiluomaan ja alapuolisiin vesistöihin Ikkelänjärveen ja Ikkelänjokeen. Vaikutuksia ei ole käsitelty riittävästi arvioinnissa. Ikkelänjoen valuma-alue on merkitty voimassa olevaan maakuntakaavaan erityissuojelua vaativaksi vesistöalueeksi ja se ei ole tavoittamassa vesienhoidon toimenpideohjelmakaudella asetettua hyvää tilaa runsaan kuormituksen takia. Hankkeessa tulee minimoida kiintoaine- ja ravinnehuuhtoumat.

Melu ja välke: Välkemallinuksen tulokset ei koeta vastaavan alueelle todellisuudessa rakennettavia tuulivoimaloita. Liikkuva varjo voi ulottua jopa 1-3 km päähän tuulivoimaloista.

Maisema, ihmisten elinolot ja viihtyvyys: Havainnekuvien laatua kritisoidaan ja havainnekuvien sijainnit eivät edusta todellisia vaikutuksia maisemassa. Kuvauspisteissä on puutteellisuutta ja niitä puuttuu Ikkelänjärven sekä Säkkijärven alueelta. Tuulivoimalat tulevat ympäröimään Ikkelänjärveä miltei jokaisesta ilmansuunnasta ja niiden ei koeta kuuluvan

kylämaisemaan. Hankkeen koetaan aiheuttavan haittaa asumiselle ja kiinteistöjen arvolle.

Luontoympäristö: Selostuksessa on arvioitu luontoon kohdistuvia vaikutuksia huonosti. Tuulivoimahankkeet pirstovat alueen luontoa ja eläimille ei jää tarpeeksi elintilaa. Tuulivoimaloiden toteutuessa tulisi hanketoimijalta edellyttää luonnonsuojelulain mukaista kompensaatiota. Viitasammakon osalta yhtä havaintoa pidetään epäuskottavana. Arvioinnissa esitetty tutkalaitteisto ja se toimivuus kyseenalaistetaan suuren petolinnun osalta. Laitteiston toimivuutta ei ole avattu arvioinnissa ollenkaan, että toimivuutta voisi arvioida.

Viestiliikenne: Osa asutuksesta on jo nyt katvealueella, kuinka paljon haittaa aiheutuu mm. langattomalle nettiyhteydelle.

ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU

Yhteysviranomainen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun. Arviointiselostus Harjannevan tuulivoimapuisto, Kauhajoki ja Kurikka täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.

Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta eikä se sisällä sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Tehdyn arvioinnin perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset. Myös arviointiselostuksen laatijoiden pätevyys kaikilla toimintaan liittyvillä osa-alueilla on riittävä. Selvitys henkilöiden pätevyydestä ja roolista arviointiselostuksessa on esitetty selkeästi.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiselostuksessa on kuvattu riittävästi hankkeen kannalta olennaisia strategioita, tavoitteita ja suunnitelmia. Vaikutukset maa- ja kallioperään, pohjavesiin, kasvillisuuteen, liikenteeseen sekä tutkien toimintaan ja turvallisuuteen on arvioitu riittävästi, eikä yhteysviranomaisella ole näiden vaikutusten arviointeihin huomautettavaa.

Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on noussut esille joitain puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelun, kaavoituksen ja lupamenettelyjen yhteydessä. Yhteysviranomainen esittää puutteellisten arviointien osalta seuraavaa:

Raportointi

Arviointiselostus liitteineen muodostaa suuren kokonaisuuden ja luettavuuden parantamiseksi merkittäviä vaikutuksia olisi ollut hyvä korostaa erikseen arviointiselostuksesta, jotta ne olisi ollut helpompi hahmottaa aineistosta.

Aineiston laajuus vaikeuttaa eläinlajeihin kohdistuvien vaikutusten kokonaiskuvan muodostamista. Osa liitteenä olevista selvityksistä sisältää myös muita kuin varsinaisen otsakkeen alle lukeutuvia luonto- ja lajihavaintoja. Näitä muita havaintoja ei ole kaikkia kuitenkaan kokoavasti huomioitu osana selostusta ja niitä käsittelevien osa-alueiden arviointia.

Hankkeen kuvaus ja hankevaihtoehdot

Hankkeen perustiedot on tuotu arviointiselostuksessa riittävästi ja selvästi esille. Toteutusvaihtoehdosta VE2 on arviointiohjelmavaiheen jälkeen jätetty yksi tuulivoimala pois tarkastelusta ja vaihtoehdossa tarkasteltiin 9 voimalan sijoittamista alueelle. Voimaloiden enimmäismäärä 13 voimalaa on pysynyt samana VE1 osalta. Suunniteltujen voimaloiden paikat ovat hieman muuttuneet hankealueella.

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa oli edellytetty, että hankkeen osalta tulee arvioida tuulivoimaloiden, huoltoteiden ja sähkönsiirron rakentamiseen tarvittavat maa-ainesmäärät ja niiden saatavuus, sekä kuvata rakentamisessa syntyvien ylijäämämaiden määrät ja käyttö. Arviointiselostuksessa on kuvattu alueella sijaitsevat voimassa olevat maa-ainesluvut sekä mainittu pyrkimys hyödyntää muodostuvat ylijäämämaat hankealueen sisällä, mutta hankkeen vaatimia maa-aines- ja ylijäämämaamääriä ei ole arvioitu. Maa-ainekset on huomioitu vain tuulivoimahankkeen raskaan liikenteen kokonaiskuljetusmäärien arvioinnin yhteydessä, joka olisi VE1 yhteensä noin 2400 kuljetusta ja VE 2 noin 1700 kuljetusta.

Linnustovaikutukset

Uhanalainen laji 1

Uhanalaisen lajin 1 osalta suuren epävarmuuden ja puutteen vaikutusten arviointiin ja sen tuloksiin tuo vuonna 2022 Hakonevan alueelta löydetty uusi pesä, jonka osalta arvioinnin tuloksissa ei voida sulkea pois uuden reviirin olemassaoloa. Vaikutusarviointi on lajin osalta puutteellinen.

Törmäysvaikutusten ehkäisykeinoksi esitettyä kamera- ja tutka-avusteista roottoreiden pysäytysautomaatiotekniikan toimivuutta ei ole kuvattu arviointiselostuksessa. Asiakirjoissa ei ole esitetty mm. käytännön kokemuksista tutkan käyttämisestä Suomen maatuulivoimahankkeissa, tai yleensä mainittu onko Suomessa kokemusta laitteen käyttämisestä metsäisillä alueilla. Laitteiston käyttökelpoisuus törmäysten ehkäisykeinona jää epäselväksi ja toimintaperiaatteen tai käyttökokemustiedon etsiminen ei tulisi jäädä lukijan vastuulle arviointiasiakirjassa.

Natura-arviointien osalta merkittävän epävarmuustekijän tuo Hakonevan alueelle sijoittuva mahdollinen uhanalaisen lajin 1 uusi reviiri, koska tehtyjen arviointien perusteella sen olemassaoloa ei voida poissulkea. Epävarmuutta arviointiin tuo myös satelliittipaikannuksessa sekä tehdyissä päiväpetolintuseurannoissa esiintyneet poikkeavuudet. Elinympäristömallista poiketen tehdyissä päiväpetolintujen seurannoissa (maastohavaintoaineisto) uhanalaisen lajin 1 havaittiin useaan otteeseen lentävän hankealueella riskikorkeudella, mikä on selkeä osoitus siitä, että laji käyttää aluetta säännöllisesti. Liikkuminen hankealueella toistui eri vuodenaikoina.

Uhanalainen laji 2

Tiedot uhanalaisen lajin 2 poikastuotosta Mustasaarennevan reviirillä ovat aineistossa puutteelliset. ELY-keskuksen tietojen mukaan pesä on tuottanut poikasia useina viime vuosina, joten reviiri on edelleen aktiivinen. Lajin todettiin petolintujen kesäseurannassa muutaman kerran lentävän hankealueen poikki. Lentojen suuntautumisen todellisesta yleisyydestä hankealueella ei saatu selvityksessä varmuutta. Selvityksen perusteella ei pystytä sulkemaan pois mahdollisuutta, että lajin lennot suuntautuvat hankealueelle arvioitua useammin. Ikkäläjärvi ja Korvajärvi ovat potentiaalisia järviä lajin ravinnonhankintaa ajatellen, ja hankealue sijoittuu pesän ja näiden kohteiden väliin.

Meluvaikutukset

Yhteysviranomainen on edellyttänyt arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa, että arviointiselostuksessa tulee arvioida mallinnuksissa käytettyjen voimaloiden ja hankkeen mukaisten voimaloiden ominaisuuksissa olevien poikkeavuuksien vaikutuksia melun leviämiseen. Tätä tarkastelua arviointiselostuksessa ei ole esitetty. Yhteysviranomainen kiinnittää myös huomiota melumallinnukseen valittuihin tuulivoimaloihin, koska se on tehty 6,6 MW ja 7,2 MW:n voimaloilla. Mallinnuksessa 6,6 MW tuulivoimalat on sijoitettu tuulivoimaloiden 2 ja 4 kohdille, jotka ovat Säkkijärven vapaa-ajan asutusta lähinnä. Melumallinnuksen lähtötiedoissa ei ole selitetty miksi mallinnuksessa on käytetty kahta tuulivoimalatyyppeä ja miksi nimenomaan pienempitehoiset tuulivoimalat, joiden lähtömelutaso on myös pienempi, on sijoitettu tuulivoimaloiden 2 ja 4 paikoille. Perustelut sille, miksi mallinnuksessa on käytetty kahta eri voimalatyyppeä olisi tullut esittää arviointiselostuksessa. Kun huomioidaan, että mallinnuksessa on käytetty kahta eri lähtömelutasoa eikä mallinnuksessa käytetyt voimalatyyppit vastaa hankkeessa suunniteltuja voimaloita, arviointiin liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä.

Arviointiselostuksessa todetun tuulivoimalan 9 pohjoispuolella sijaitsevan rakennuksen lupatiedot tulee tarkistaa Kurikan kaupungin

rakennusvalvontaviranomaiselta ja huomioitava rakennusluvan mukainen käyttötarkoitus jatkosuunnittelussa.

Välkevaikutukset

Välkevaikutuksia on arvioitu mallinnuksen avulla, jossa on huomioida paikallinen aineisto auringon paisteen ja tuulen osalta, mutta jossa ei ole huomioitu puuston vaikutusta. Mallinuksissa voimaloille on käytetty roottorin halkaisijana 250 m ja napakorkeutta 225 m. Voimaloiden lapaprofiili on määritetty voimalatyypin V162 valmistajan ilmoittaman lapaprofiilin avulla, jonka pituus on kasvatettu 125 metriin. Profiilia on samalla levennetty siten, että lavan levein kohta on 5,0 m. Välkemallinnuksen tuloksia on verrattu Ruotsissa käytettäviin raja-arvoihin.

Mallinnuksen mukaan vuotuinen todennäköinen välkemallinnus jää alle 8 tunnin ohjearvon kaikkien loma- ja asuinrakennusten osalta. Pohjoisosassa olevan saunarakennuksen osalta arvioitu todennäköinen vuotuinen välkkeen aika on 7 h 55 min. Välkemallinnusraportin tuloksista (kuva 3) puuttuu 0-8 h/a välkevaikutuksen alue. Vaikka 0-8 h/a alue jää mallinuksessa käytettyjen arvojen ulkopuolelle, tämä olisi ollut hyvä esittää välkkeen kokonaisvaikutusalueen hahmottamiseksi.

Maisema, rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaisjäännökset

Arvioinnin pohjaksi on tehty näkymäalueanalyysi ja visuaalista muutosta maisemassa on havainnollistettu kuvasovitteiden avulla. Yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa todennut, että kuvauspisteiden valinnassa tulee huomioida erityisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet, läheiset kyläalueet ja järvimaisemat sekä merkittävät virkistys- ja luontomatkailukohteet. Kuvauspisteiden valinnassa ei ole huomioitu Pirkanmaan ja Satakunnan alueella sijaitsevia maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä. Tältä osin vaikutusten havainnollistaminen on puutteellinen.

Havainnekuvien osalta nousi kuulemispalautteessa esiin niiden edustavuus. Esimerkiksi Ikkelänjärven nuorisoseuran parkkipaikalta tehty havainnekuva ei koettu olevan edustava ja haruksellisen voimalan havainnekuvasa ei ole haruksia havainnekuvaliitteessä, kun taas selostuksessa kyseisessä kuvassa on esitetty harukset (kuva 202). Arvioinnissa ei ole myöskään yhtään havainnekuva luonnonympäristöstä esimerkiksi avoimelta suomalaiselta, vaikka hankkeen vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi niihin. Havainnollistamisen vuoksi myös sähkönsiirron osalta olisi ollut hyvä esittää enemmän havainnekuvia. Esitetyn havainnekuvan SVE 3 lisäksi havainnekuva olisi ollut hyvä esittää SVE 1 voimalinjasta, koska vaihtoehtona on 110 kV:n lisäksi myös 400 kV voimajohtolinja.

Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan Pirkanmaan museon lausunnon arkeologisen inventointiselvityksen virheistä. Arviointiselostuksesta ei

selkeästi käy ilmi, miten arkeologisten muinaisjäännösten säilyminen turvataan sähkölinjojen osalta. Sähkölinjan jatkosuunnitelmissa on huomioitava arkeologisten muinaisjäännösten kartoitustiedon täydentäminen (SVE 1A ja SVE 3A) sekä muinaisjäännösten säilyminen rakentamisen ja käytön aikana.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Arviointiselostuksessa on tunnistettu voimassa oleva maakuntakaavan sekä vireillä oleva maakuntakaavaluonnoksen 2050 merkinnät vaikutusalueella mutta ei ole arvoitu hankkeen vaikutuksia niihin. Arvioinnissa ei myöskään ole suoritettu erillistä vertailua hankevaihtojen vaikutuksista maakuntakaavan toteutumiseen. Arviointiselostuksesta puuttuu myös tuulivoimaloiden suunnitellut sijainnit maakuntakaavaluonnokseen nähden, joka olisi havainnollistanut karttatarkastelua.

Liito-orava

Liito-oravan osalta kartoitetut alueet ja soveltuvat elinympäristöt olisi tullut esittää osana selvitystä kokonaiskuvan saamiseksi. Metsähallituksen mukaan liito-oravan elinympäristöjen ennustemalli antaa 50% todennäköisyyksiä hankealueelle Ylhäinnennevan ja Tuohimaan välisille metsäisille alueille, samoin hankealueen pohjoisosan peltojen länsipuolelle, sekä Pohjankanaan pohjoisosiin. Selvitystä voidaan pitää tältä osin puutteellisena.

Selvityksissä esitettyjen tietojen perusteella luonnonsuojelulain 78 §:n mukaista Näsimäen reviirin lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentymistä ei voida täysin poissulkea, koska pesäpuita ei ole esitetty tai poissuljettu yksiselitteisesti hankealueen selvityksessä. Jatkosuunnittelussa mahdolliset pesäpuut ja niiden heikentyminen tulee poissulkea huoltotien, ja sen luiskaan sijoitettavan sisäisen sähkönsiirron vaikutusalueelta, jotta luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen poikkeusluvan tarve on mahdollista arvioida.

Muu eläimistö

Viitasammakoiden ja lepakkojen selvittäminen sekä vaikutusten arviointi puuttuu sähkönsiirtoreittien osalta. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Luonnonsuojeluyksikön mukaan lain suojaamien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen mahdollisuus olisi tullut asiantuntija-arvioon perustuen poissulkea ja tehty poissulkeva tarkasteluketju avata selkeästi osana selostusta.

Muiden kartoitusten yhteydessä on tehty havaintoja mm. saukosta ja majavasta. Majaviin viittaavia havaintoja on kahdesta sijainnista, mutta näitä ei ole otettu huomioon arvioinneissa.

Suurpedot

Suurpetojen osalta Luonnonvarakeskus sekä Suupohjan lintutieteellinen yhdistys huomauttavat, että arvioinnissa tehdyt suurpetoselvitykset mahdollistavat vain karkean arvion lajien esiintymisestä alueella ja alueen merkitystä näiden lajin lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla määrittää. Yhteysviranomainen yhtyy tehdyn susiselvityksen mukaiseen varovaisuusperiaatteen noudattamiseen, koska ei voida poissulkea suden pesäpaikkojen sijoittumista hankealueelle tai sen vaikutusalueelle. Hankealue on kuulunut susireviirille useina perättäisinä vuosina, ja pantasuden seuranta-aineiston mukaan hankealue on sijainnut reviirin keskiosissa. Vuonna 2022 tehdyssä lumijälkilaskennassa suden jälkiä ei tavattu hankealueelta. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida arviointiselostuksessa esitetty lievennyskeino maarakennustöiden ajoittamisesta pesimäajan ulkopuolelle.

Pintavedet ja kalasto

Vaikutukset hydrologiaan on kuvattu arviointiselostuksessa yleisellä tasolla, eikä mm. uusien ojien ja vesiuomien ylitysten tai alitusten vaikutuksia yläpuolisten alueiden kuivatustilanteeseen ole selvitetty.

Selostuksessa on esitetty arvioita rakentamisen aikaisesta kuormituksesta Ikkälänjärveen laskevaan Rytiluomaan ja Ilvesjokeen laskevaan Vasikkaluoma-Liikaluomaan, muttei ole arvioitu kuormituksen vaikutuksia niiden kalakannoille. Rytiluoman osalta kalastotietojen puuttuminen vaikeuttaa kalastovaikutusten arvioimista, koska vaikutuksia aiheutuu myös puroille luomien lisäksi.

Sähkönsiirtoreittien osalta ei ole esitetty tietoja Isoluoman, Koihanluoman–Myllyluoman ja Ruostetluoman kalastosta eikä arvioita sähkönsiirtoreittien rakentamisesta virtavesien kalastolle mahdollisesti aiheutuvista vaikutuksista, joten arviointi näiden suhteen on puutteellinen. Sähkönsiirtoreittien varrella olevien virtavesien osalta koekalastusrekisterissä on sähkökalastustuloksia ainoastaan Ilvesjoesta ja Mustaluomasta, joissa kummassakin esiintyy muun muassa kuormitukselle herkkää taimenta. Kalastovaikutusten arvioinnissa ei ole otettu myöskään huomioon käytön aikaisia vaikutuksia, kun johtolinjaa tulee pitää puuttomana.

Ilmastovaikutukset

Tuulivoiman, sähkönsiirron ja liikenteen osalta ilmastovaikutuksia on käsitelty arvioinnissa eri kappaleissa. Hankkeen elinkaaren kokonaiskuvan hahmottamiseksi laskettuja vaihtoehtojen ilmastovaikutuksia olisi ollut hyvä esittää yhteisessä kokoavassa taulukossa.

0-vaihtoehtotarkastelussa, jossa tuulivoimahanketta ei toteuteta, olisi tullut huomioida myös hiilivarasto ja -nielujen säilyminen, kun metsäala ei vähene tuulivoimaloiden ja uuden tiestön alta.

Natura-arvioinnit

Iso Koihnannevan Natura-arvioinnissa ei ole huomioitu sähkönsiirtoreittiä yhteysvaikutusten osalta. Olemassa olevat ja suunnitellut sähkönsiirtorakenteet olisi tullut esittää arviointien kartalla. Uhanalaisen lajin 1 reviirin tietojen puutteellisuuden osalta arvioinnin tulokset ovat puutteelliset.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Arviointiselostuksen mukaan merkittävimmät negatiiviset vaikutukset kohdistuvat uhanalaiseen lajiin 1. Lisäksi vaikutuksia muodostuu ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, virkistyskäyttöön ja maisemaan. Hankevaihtoehtojen vaikutukset ovat hyvin samantyyllisiä ja eroavat vaikutukseltaan lähinnä vain rajautuen maantieteellisesti pienemmälle alueelle, vaihtoehdon VE2 ollessa vaikutusalueeltaan pienempi. VE2 osalta vaikutukset sijoittuvat kauemmaksi asutuksesta Kurikan Ilvesjoen kylään nähden.

Hankkeen sähkönsiirron osalta on arvioitu olevan eniten vaikutuksia maisemaan sekä luonnon ydinalueeseen vaihtoehdon SVE3 osalta. Vaihtoehto SVE1 hyödyntää osin olemassa olevaa johtokäytävää mutta reitti kulkee luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueella. Molemmat sähkönsiirtolinjat kulkevat liito-oravan ydinreviirin läpi, joka aiheuttaa erittäin suuren vaikutuksen lajiin mutta vaikutusten ehkäisykeinoksi on esitetty arvioinnissa reviirien kiertoreitit SVE 1A ja SVE 3A. Sähkönsiirtovaihtoehdoista SVE2 toteutetaan maakaapelina ja tämän osalta vaikutukset on arvioitu pienimmiksi ilmavoimajohtovaihtoehtoihin nähden.

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomainen esittää perusteltuna päätelmänään Harjannevan tuulivoimapuisto, Kauhajoki ja Kurikka -hankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa:

Yhteysviranomainen katsoo, että vaikutukset uhanalaiseen lajiin 1 ovat arviointiselostuksessa esitettyä merkittävämmät, eikä arviointiselostuksessa esitettyjä vaikutusten lievennyskeinoja ei voida pitää riittävänä. Hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 toteuttaminen nykyisessä laajuudessaan ei ole mahdollista, koska merkittäviä vaikutuksia lajiin ei voi niiden osalta sulkea pois ilman täydentäviä selvityksiä.

Suuren epävarmuuden vaikutusten arviointiin tuo, että tehtyjen selvitysten osalta ei voida sulkea pois mahdollisuutta Iso Koihnannevan reviirin lisäksi Hakonevan alueen erillisestä reviiristä. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen antaman Natura-lausunnon mukaan hankkeen jatkosuunnittelun osalta oleellista on varmistaa Hakonevan pesän status ja hyödyntää siinä myös

vuoden 2022 jälkeistä satelliittipaikannusaineistoa lajin reviirin käytöstä ja liikkumisen painopisteistä eri vuosien osalta. Mikäli Hakonevalla havaitaan olevan erillinen reviiri, tulee Mustasaarennevan Natura-arviointia täydentää ko. lajin arvioinnilla.

Hankealueen sijainti uhanlaiseen lajin 2 tiedettyyn pesään nähden on haasteellinen. Pesän sijainti ei täytä lausunnoissa esiin tulleita etäisyys suosituksia lähimpiin voimaloihin nähden.

Arvioinnissa tarkasteltu vaihtoehto VE1 ei ole voimassa olevan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan mukainen, mutta vaihtoehto VE2 on voimassa olevan maakuntakaavan mukainen (alle 10 voimalaa). Vireillä olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa hankealue on esitetty tuulivoima-alueeksi mutta aluemarkintää on rajattu kaavaehdotukseen erityisesti länsipuolelta kaavaluonnoksessa esitetystä alueesta, maakuntakaavaan liittyvän Natura-arvioinnista annettujen lausuntojen myötä. Harjannevan hankevaihtoehtojen tuulivoimalat ulottuvat kaavaehdotuksen aluerajauksen ulkopuolelle ainakin tuulivoimaloiden 1 ja 2 osalta. Alueen mahdollisessa jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon vireillä olevan maakuntakaavan suunnittelu, sen määräykset ja mahdolliset muutokset. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että hanke ei ole ristiriidassa maakuntakaavan toteuttamisen suhteen.

Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat maisemavaikutusten lisäksi meluvaikutukset. Arvioinnin ja melumallinnusten mukaan melu ei ylitä tuulivoimalle annettuja ohjearvoja tuulivoimaloita lähellä sijaitsevilla kiinteistöillä ja asuinalueilla, mutta tehtyyn arviontiin liittyvät epävarmuustekijät huomioiden meluvaikutuksista voi muodostua arvioitua kielteisempiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Arvioinnin aikana tehdyssä kyselyssä yli puolet vastaajista suhtautui kielteisesti hankkeeseen ja sama kielteisyys korostui pääosin annetuissa mielipiteissä, joissa esiin nousi erityisesti huoli hankkeen vaikutuksista asumiseen, luontovaikutuksiin, pohjavesiin sekä alueen pintavesien tilaan. Hanketta koskevassa päätöksenteossa tulee huomioida arvioinnissa esitetyt johtopäätökset hankkeen vaikutuksista ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä mielipiteissä ja arvioinnin aikana tehdyissä kyselyissä esitetyt asiat.

Sähkönsiirron vaihtoehtojen osalta esitetyt reittivaihtoehdot SV2, SVE 1A ja SVE 3A vähentävät liito-oravan kannalta haitalliset vaikutukset kiertämällä reviirit. Liito-oravan osalta jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että puustoisia liikkumisreittejä säilyy, eikä reviirit jää saarekkeeksi. Sähkönsiirtoreitti SVE1 kulkee Iso Koihannevan pohjoispuolelta ja sen osalta tulee huomioida arviointiselostuksessa esitetyt linnuston törmäysriskiä koskevat vaikutusten lieventämistoimenpiteet.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Metsähallituksen antamien Natura-lausuntojen mukaan hankkeesta ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueen Iso Koihannevan ja Mustasaarennevan suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja linnustolle, poislukien Iso Koihannevan uhanlainen laji 1.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n ehdotuksessa tuulivoima-alueille annettu erillinen suunnittelumääräys korostaa tuulivoiman suunnittelua sekä rakentamisen ja toiminnan aikaisten vaikutusten huomioimista ennakkoon. Harjannevan hankkeessa tulee huomioida ennakkoon rakentamisen ja käytön aikaisia vaikutuksia mm. pinta- ja pohjavesien sekä eläimistöön kohdistuvien vaikutusten osalta. Arvioinnissa tehdyn metsojen soidinselvityksen mukaan Harjannevan alueella on poikkeuksellisen vahva metsokanta ja yksi lajin soidinpaikka on nykymittakaavassa merkittävä. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida arviointiselostuksessa esitettyjä lieventämistoimenpiteitä haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Lisäksi muun eläinlajiston osalta on syytä ajoittaa rakentamistoimet lisääntymisajan ulkopuolelle.

Perustelut

Uhanalainen laji 1

Harjannevan hankealue sijoittuu nykyarvion mukaan yhden tai jopa kahden uhanalaisen lajin 1 reviirin välittömään läheisyyteen. Arviointiselostuksessa ko. lajia koskevat selvitykset ovat asianmukaisia, laajoja ja perusteellisia mutta sisältävät kuitenkin suuria epävarmuustekijöitä, jotka vaikeuttavat luotettavien johtopäätösten tekemistä lajin osalta. Varovaisuusperiaatetta noudattaen Hakonevan reviiriä tulee käsitellä arvioinneissa lajin uuteen reviiriin liittyvänä.

Arvioinnin mukaan maastohavaintoihin sekä päivitettyyn, Hakonevan alueen pesäpaikan huomioivaan elinympäristömallin perusteella lasketut törmäysriskiestimaatit ylittävät uhanalaisen lajin 1 populaatiokehityksen kannalta hyväksytyn riskitason (0,06). Vaikutuksia lieventävän tutkalaitteiston toimivuudesta metsäisissä ympäristöissä ei toistaiseksi ole riittävästi kokemusta ja siihen liittyy epävarmuuksia, eikä menetelmä ole vielä kattavasti käytetty. Tutkalaitteiston avulla ei ole myöskään mahdollista ehkäistä tuulivoimaloiden mahdollisia välttelyvaikutuksia.

Uhanalainen laji 2

Uhanalaisen lajin 2 lentojen suuntautumisen todellisesta yleisyydestä hankealueella ei saatu selvityksessä varmuutta. Selvityksen perusteella ei pystytä sulkemaan pois mahdollisuutta, että uhanalaisen lajin 2 lennot suuntautuvat hankealueelle arvioitua useammin. Ikkeläjärvi ja Korvajärvi ovat potentiaalisia järviä lajin ravinnonhankintaa ajatellen, ja hankealue sijoittuu pesän ja näiden kohteiden väliin. Arviointiselostuksesta annettujen

lausuntojen mukaan lajin reviirin turvaamiseksi tulisi olla 2 km suositusetaisyys lähimpiin voimaloihin.

Maakuntakaava

Voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa alueella ei ole tuulivoimavarausta mutta maakuntakaava sallii alle 10 tuulivoimalan toteuttamisen kuntakohtaisella kaavoituksella.

Etelä-Pohjanmaan alueella on käynnissä maakuntakaavan uudistaminen ja arviointiselostuksessa on esitetty selostuksen vireillejättöhetkellä ajantasainen Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksen kartta, jossa Harjannevan alueelle on osoitettu seudullisesti merkittävä tuulivoiman tuotantoon soveltuva alue. Harjannevan suunniteltu tuulivoima-alue sijoittui pääosin maakuntakaavaluonnoksessa esitetylle alueelle.

YVA-selostuksen vireillä olon aikana Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n osalta tilanne on päivittynyt ja kaavan valmistelu on edennyt ehdotusvaiheen viranomaiskuulemiseen, joka on tehty 30.11.2023-10.1.2024 välisenä aikana. Harjannevan (tuulivoimaloiden aluumerkintä 36) tuulivoimalle osoitettu aluumerkintä on supistunut em. kaavaehdotukseen kaavaluonnoksen aluerajauksesta, petolinnun reviirille tehdyn yhteisvaikutusten arvioinnin tulosten perusteella. Harjannevan alueelle on annettu kaavaehdotuksessa erillinen suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todettujen suurten petolintujen reviireihin.

Melu- ja välkevaikutukset

Toiminnan aikaisia meluvaikutuksia on arvioitu melumallinnuksen avulla. Mallinnuksessa on käytetty Vestaksen V172-7.2 MW serrated trailing edge -voimalaa (voimalat 1,3 ja 5–13) ja Siemens Gamesan SG 6.6-170 (voimalat 2 ja 4) tuulivoimaloiden lähtötietoina. Mallinnuksessa voimaloiden napakorkeus oli 225 m ja roottorin halkaisija 250 m. Vestaksen V172-7.2 MW:n voimaloiden lähtömelutaso oli 106,9 dB(A) ja Siemens Gamesan SG 6.6 – 170 voimaloiden lähtömelutaso oli 106 dB(A). Lähtömelutasoihin lisättiin varmuusarvo 2 dB(A). Pienitaajuisen sisämelutasonlaskennassa on käytetty suomalaisessa tutkimuksessa saatuja kansallisia eristävyysarvoja.

Melumallinnuksen mukaan molemmissa vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 lähimpien asuinrakennusten kohdilla meluarvot jäivät alle melulle annetun yöajan ohjearvon (40 dB(A)). Vaihtoehdossa VE 1 korkein äänitaso (37,5 dB(A)) todettiin hankealueen pohjoisosassa sijaitsevalla saunarakennuksen piha-alueella (rakennus A). Laskennassa käytetyt eritehoiset tuulivoimalat aiheuttavat epävarmuutta, koska syytä eri tuulimyllytyypin käyttöön ei ole selitetty melumallinnusraportissa tai arviointiselostuksessa.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia. Jatkosuunnittelussa tulee

huomioida, että melumallinnuksessa esitetty melun ja välkkeen leviämisaalueet eivät laajene. Mikäli rakennuslupavaiheessa havaitaan poikkeavuuksia arviointiselostuksessa esitetystä, rakennuslupaviranomaisen tulee selvittää YVA-lain 27 §:n mukaisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ajantasaisuus ELY-keskuksen YVA-yhteysviranomaiselta ennen lupien myöntämistä.

Tuulivoimaloiden melusta aiheutuvaa haittaa voidaan ehkäistä ympäristöluvassa annetuilla määräyksillä, mikäli voimaloista saattaa aiheutua naapuruussuhdelain 17 §:n mukaista kohtuutonta haittaa asukkaille. Ensisijainen keino meluhaittojen ehkäisyyn on kuitenkin voimaloiden sijoittaminen riittävän etäälle asutuksesta, jotta ympäristöluvan tarve ei ylity.

Natura-alueet

Harjannevan tuulivoimahankkeeseen liittyen on laadittu Natura-arviointi koskien Natura 2000 -alueita Iso Koihnanneva (FI0800034, SAC/SPA) ja Mustasaarenneva (FI0800010, SAC). Arviointi on alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja linnuston (pois lukien uhanalainen laji 1) osalta toteutettu hankkeeseen nähden riittävällä ja asianmukaisella tavalla erilaiset vaikutusmekanismit huomioiden.

Mustasaarennevan Natura-alue sijoittuu arvioinnissa käsitellyistä Natura-alueista lähimmäs hankealuetta pääosin alueen eteläpuolelle. Natura-alueeseen kuuluvat Näsimmäen lehto sekä Rytiperän lähdeletto-lettorämealue suunnitellulle hankealueelle muun Natura-alueen ulkopuolelle. Metsähallitus katsoo, että vaikutuksia voi hankkeessa aiheutua ensisijaisesti näille alueille ja niillä esiintyville luontotyypeille (Fennoskandian lähteet ja lähdesuot (7160), puustoiset suot (91D0) ja lehdot (9050)). Fennoskandian lähteiden ja lähdesoiden luontotyyppiä ei ole Natura-alueelta nykyisin kuvioitu. Näsimmäen lehdon sekä Rytiperän lähdeletto-lettorämealueilla esiintyy arvioinnin mukaan lähteisyyttä. Rytiperän lähdeletto- ja lettoräme sijoittuu lähimmillään 680 m päähän suunnitellusta voimalapaikasta 3. Osa-alue on kuvioitu puustoisten soiden luontotyyppiin (91D0) mutta alue sijoittuu pohjavesialueelle ja sillä esiintyy myös lähdevaikutteisuutta. Arvioinnissa todetaan, että voimalapaikan nro 3 ja sille johtavan huoltotien rakentamisesta voi aiheutua kiintoainekuormitusta Natura-alueelle hankkeen rakentamisen aikana. Vaikutuksia vähentää etäisyys sekä se, että Rytiperän lähdelettoja lettoräme on jo nykyisin pääosin ojitettu.

Näsimmäen lehto kuuluu Lehdot-luontotyyppiin (9050) ja se sijoittuu lähimmillään 730 m päähän voimalasta 10 ja 330 m päähän voimalasta 13. Hankkeen itäinen johtoreitti (SVE3) sijaitsee 140 m Näsimmäen lehdon länsipuolella. Arvioinnissa todetaan, että erityisesti voimalan 13 huoltotien leventämisellä voi olla vaikutuksia Natura-alueelle, jos tietä levennetään

pohjoispuolelta tai jos tien pohjoispuoleista ojaa kunnostetaan. Kunnostettaessa tietä etelän suuntaan vaikutuksia ei arvioida syntyvän.

Jatkosuunnittelussa tien leventäminen tulee toteuttaa nykyisen tien eteläpuolelle eikä rakentamista tule ohjata Natura-alueen puolelle.

Pohjavesivaikutukset

Rakentamisen aikana pohjavesivaikutukset korostuvat ja paineellisen pohjaveden esiintyminen voimalapaikoilla tulee arviointiselostuksen mukaisesti selvittää ennen rakentamista, jotta rakennustöillä ei aiheuteta sen purkautumista.

Vaikutusten ehkäisemiseksi tulee sähkönsiirtovaihtoehto SVE 3 mahdollisessa jatkosuunnittelussa varmistaa, ettei hankkeesta aiheudu haittaa Viitasperän kaivolle, koska se sijoittuu erittäin lähelle ilmajohtoreittiä. Pohjavesialueen ylittävissä sähkönsiirtovaihtoehdoissa tulee voimajohdon pylväiden sijoittamista pohjaveden muodostumisalueelle välttää.

HANKKEEN JATKOKÄSITTELYSSÄ HUOMIOITAVAA

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevan kuulemisen tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaisesta esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/harjannevantuulivoimaYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritetty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14–23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (TEM/217/2021) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2022.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Tia Lummi-Lehtinen ja ratkaissut johtava asiantuntija Elina Venetjoki.

Liitteet

Liite 1 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n 4 mom. mukainen lausunto, Natura-arvioinnit, Iso Koivanneva (FI0800034, SAC/SPA) ja Mustasaarenneva (FI0800010, SA), Ilmatar Kauhajoki Oy, Harjannevan tuulivoimahanke, Kauhajoki ja Kurikka (ei sisällä viranomaiskäyttöön tarkoitettua aineistoa)

23.2.2024

Liite 2, Metsähallitus, Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n 4 mom. mukainen lausunto, Natura-arvioinnit, Iso Koihnanneva (FI0800034, SAC/SPA) ja Mustasaarenneva (FI0800010, SA), Ilmatar Kauhajoki Oy, Harjannevan tuulivoimahanke, Kauhajoki ja Kurikka (ei sisällä viranomaiskäyttöön tarkoitettua aineistoa)

Liite 3 Annetut lausunnot, mielipiteet ja asiantuntijakommentit

Liite 4 Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Tämä asiakirja EPOELY/405/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/405/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lummi-Lehtinen Tia 23.02.2024 17:47

Ratkaisija Venetjoki Elina 23.02.2024 17:47

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomaisen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomaisen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkäsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.